

úroky v rámci úvěrní pohledávky, nemá toto stanovisko nikde opory. Podle § 14 druhý odstavec knih. zák. vklad úroků mimo rámec úvěrní pohledávky nepřipustným není. Také s hlediska publicity a speciality veřejných knih není závady proti přikázání úroků vložených mimo rámec úvěrové pohledávky. Vloženo-li zástavní právo mimo úvěrní pohledávku zvlášť ještě pro úroky v určitých procentech, jest případná výše tohoto příslušenství pohledávky pro každého seznatelná a není v tom směru rozdíl oproti určité pohledávce a úrokům z ní (§ 14 první odstavec knih. zák.), takže ani zásada publicity, speciality a důvěry v knihy veřejné vkladem určitých úroků pro úvěrovou pohledávku dotčena není. Jak uvedeno, podle výpisu z pozemkové knihy bylo pro úroky zástavní právo při úvěrové pohledávce zvlášť vloženo, proto úroky ty i mimo rámec této pohledávky rekurentce příslušely a rekursní soud nepřihlížel jí je podle toho neprávem. Naproti tomu není dovolací rekurs oprávněn, pokud si je v něm stěžováno na to, že v pořadí úvěrové pohledávky mimo její rámec nebyly přikázány útraty. Pro útraty zástavní právo zvlášť, na příklad jistou nejvyšší částkou zřízeno nebylo a mohly útraty ty dojiti krytí jen v rámci úvěrové pohledávky (§ 14 knih. zák.). Mínil-li rekurentka, že útraty jako příslušenství měly jí býti přikázány podle Šu 216 druhý odstavec ex. ř. v pořadí úvěrní jistiny i mimo rámec v pozemkové knize pro povolený úvěr vytčený, nelze jí přisvědčiti, neboť dotyčné ustanovení zákona vztahuje se na pohledávky již existentní, co do výše určité a nikoli na pohledávky úvěrové, které jsou ještě nejisté a mohou teprve vzniknouti. V tomto bodu nebylo lze dovolacímu rekursu vyhověti.

Čís. 6386.

Placená dovolená zaměstnanců (zákon ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n.).

O tom, co jest trvalým zaměstnáním a nepřetržitým zaměstnáním ve smyslu zákona ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n. rozhoduje pouze zákon a jeho výklad, rozeznávání kolektivní smlouvy mezi dělníky stálými a nestálými nepřichází v úvahu, leč že by kolektivní smlouva obsahovala přímo ustanovení, že těm kterým dělníkům přísluší dovolená.

Podstatnou známkou denní (týdenní, měsíční) mzdy není, že se mzda v y p l á c í denně (týdně, měsíčně), nýbrž záleží na tom, podle jaké časové jednotky jest mzda v y m ě ř e n a.

Zemědělskému a lesnímu dělníku na plat denní ve smyslu Šu 5 zák. dlužno postavití na roveň i zemědělského a lesního dělníka na plat úkolový.

(Rozh. ze dne 19. října 1926, Rv II 601/26.)

Žalobě československého eráru o zjištění, že žalovanému jako lesnímu dělníku u lesní správy žalobcovy nepřisluší na rok 1925 nárok na placenou dovolenou po rozumu zákona ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n., bylo vyhověno s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Zákon ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n. vyloučil v § 5 z dobrodiní svého zemědělské a lesní dělníky na denní plat pracující, třebaže by na ně dopadaly podmínky § 1, to jest třebaže by byli zaměstnanci trvalými a byli již aspoň jeden rok v nepřetržitém zaměstnání u strany druhé. Jest tedy zcela zbytečno zabývat se otázkami rozbíranými v rozsudcích nižších stolic, zda žalovaný byl trvalým zaměstnancem a v nepřetržitém zaměstnání, pakliže se ukáže, že byl lesním dělníkem na denní plat neb na plat dennímu platu v duchu zákona rovný, a tím méně je třeba vcházeti na obsah kolektivní smlouvy, ježto o tom, co je trvalé zaměstnání a nepřetržité zaměstnání, rozhoduje toliko zákon a jeho výklad, jenž náleží soudu, nikoli však rozeznávání kolektivní smlouvy mezi dělníky stálými a nestálými a jich různými druhy, určenými podle množství a doby práce. Jedině to by bylo rozhodné, kdyby smlouva kolektivní obsahovala přímo ustanovení, že těm kterým dělníkům přísluší dovolená, neboť pak by, pokud by smlouva kolektivní podle příslušných předpisů platila pro individuální služební poměr a tedy jako smlouva individuální, platilo ustanovení její ve prospěch dělníka dle § 14 i proti ustanovení zákona, o to se však nejedná. Podle souhlasného přednesení stran pracoval žalovaný jako lesní dělník, jak sám praví, pravidelně (žalující: převážně) práci úkolovou a jen výjimečně (žalující: částečně) na denní plat, a jest tedy otázkou, jak se to má s lesním dělníkem pracujícím úkolem (akkordem), o němž § 5 nemluví, vzpomínaje jen lesního dělníka na denní plat. Tu dlužno se především tázati, na jakou protivu zákon myslí, když mluví o platu denním. Zřejmě, že tane mu na mysli plat týdenní a měsíční, nikoli však úkolový. Z toho však plyne, že, jsou-li vyloučeni z dobrodiní placené dovolené lesní dělníci na denní plat v protívě k dělníkům na plat týdenní neb měsíční, jsou lesní dělníci na plat týdenní neb měsíční ovšem účastni dobrodiní toho a mají nárok na placenou dovolenou: o dělnících akkordních však tím není ještě řečeno nic ani v jich prospěch ani v neprospěch, nýbrž zkoumati dlužno, zda podle povahy své mzda jejich, tedy mzda úkolová, podstatně rovná se mzdě denní, či naopak mzdě týdenní neb měsíční. Předem dlužno míti na paměti, že podstatnou známkou mzdy denní pokud se týče týdenní neb měsíční není, zda se vyplácí denně neb týdně neb měsíčně, neboť i denní mzdy vyplácejí se pravidelně, takřka naveskrz, týdně, téměř bezvýmínečně za celý týden, takže by, kdyby to bylo rozhodující, mzdy denní téměř vůbec nebylo, nýbrž znakem je, jak je smlouvou nebo zvyklostí mzda vyměřena, podle jaké jednotky, zda za den, neb za týden, neb za měsíc: tak může býti mzda vyměřena podle dnů, avšak vypláceti se týdně neb dokonce i měsíčně, i je to pak vždy mzda denní a tedy práce prací na denní plat. A naopak může býti mzda vyměřena ročně a vypláceti se měsíčně a pod. Proto již § 1154 obč. zák. rozeznává mezi vyměřením, jež ponechává smlouvě, a vyplácením, jehož lhůty upravuje podle zásad vhodnosti a zvyklosti sám, a to tak, že i mzda, vyměřená za hodinu, platí se týdně neb při vyšších službách i měsíčně. Pakliž však tak, vidno, že na otázku, zda mzda akkordní má se pokládati za souřadnou mzdě denní

či naopak mzdě týdenní neb měsíční, odpověděl již zákon. Jsou to předpisy § 1154 obč. zák., kde se mzda akkordní, t. j. mzda podle kusu neb jednotlivého výkonu klade naroveň ne snad pouze mzdě denní, nýbrž dokonce mzdě vyměřené dle hodin, tedy zdánlivě na stupeň ještě nižší než mzda denní, a pak § 1159 obč. zák., kde se souřadí se mzdou podle hodin nebo dní a stejně se s takovým dělníkem akkordním nakládá jako s dělníkem na plat za hodinu neb za den. Má-li se tedy vyložit § 5 v souladu s platným právním řádem, nutno v něm lesnímu dělníku na plat denní postavit na roveň i lesního dělníka na plat úkolový, v duchu právního řádu a předpisu § 5 vyloučení jsou z dobrodiní placené dovolené lesní dělníci úkoloví nutně týniž právem jako lesní dělníci na plat denní.

Čís. 6387.

Společenstva výdělková a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Nepřípustným jest ustanovení stanov, že úvěr a zápůjčky budou povolovány výjimečně i nečlenům.

(Rozh. ze dne 20. října 1926, R I 894/26.)

Opověď všeobecné záložny v K., společenstva s r. o., by byla v rejstříku zapsána změna stanov v tom smyslu, že bude povolovati úvěr a zápůjčky výjimečně i nečlenům, rejstříkový soud zamítl, rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dovolacímu rekursu nelze vyhověti, poněvadž zde není podmínek § 16 patentu ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. Stěžovatelka míní, že napadené usnesení je v rozporu se zákonem, když jím nebylo vyhověno žádosti, by byla v rejstříku zapsána usnesená změna §§ 23, 43 a 44 stanov v tom směru, že společenstvo bude povolovati úvěr a zápůjčky výjimečně i nečlenům. Než vytýkaného rozporu se zákonem tu není. Stěžovatelka jest společenstvem ve smyslu zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. Jako takové musí svou činností směřovati jediné k podpoře výdělku nebo hospodářství svých členů, prostředky v § 2 stanov uvedenými. Každý jiný účel jest vyloučen a nesmí býti společenstvu dovolen, neboť by pak přestalo býti společenstvem ve smyslu zákona o společenstvech. To plyne jednak z doslovu § 1, jednak také z předpisu § 88 zákona, který přímo označuje za přečin, jestliže společenstvo svou činnost nebo své jednání rozšiřuje na jiné předměty, než ony, které jsou uvedeny v § 1 zákona. To, čeho se stěžovatelka změnou stanov domáhá, povolování úvěru a půjček výjimečně i nečlenům, bylo by podporováním blaha nejen členů, nýbrž i osob třetích, kterýžto účel jest zákonem vyloučen. Nejde tu jen o zaopatření prostředků k dosažení účelu společenstva, jak míní dovolací rekurs, nýbrž o změnu účelu samého způsobem nepřípust-